

Πανελλήνιος Σύνδεσμος
Παιδαγωγών Πρώτης
Παιδικής Ηλικίας
(ΠΑ.ΣΥ.Π.Π.Η)

ΜΑΡΝΗ 10 - 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210-8239503
FAX: 210-8239573
e-mail: pasybn@otenet.gr

Αθήνα, 27/02/2026

Αρ. πρωτ.:56

Προς:

- Υπουργό Επικρατείας
- Συντονιστικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία
- Το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης

Κοιν:

- Υπουργό Εσωτερικών
- ΚΕΔΕ
- Δήμους Περιφέρειας Αττικής
- ΠΟΕ-ΟΤΑ

ΘΕΜΑ: Συνοχή δημόσιας πολιτικής για την πρώιμη παιδική ηλικία και τον ρόλο των Παιδαγωγών

Αξιότιμοι/ες,

Η ανακοίνωση του επιμορφωτικού προγράμματος για τις Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος στους Δημοτικούς Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς δεν μπορεί να εξεταστεί αποκομμένα από το συνολικό πλαίσιο δημόσιας πολιτικής για την Πρώιμη Παιδική Ηλικία.

Η επιμόρφωση των παιδαγωγών σε ζητήματα συμπερίληψης και υποστήριξης παιδιών με ΔΑΦ, είναι αναγκαία. Η ενίσχυση της επιστημονικής κατάρτισης και η ανάπτυξη κοινών παιδαγωγικών πρακτικών, αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για τη βελτίωση της ποιότητας των δομών. Ωστόσο, η υλοποίηση μεμονωμένων επιμορφωτικών δράσεων χωρίς ένταξή τους σε συνεκτικό εθνικό παιδαγωγικό πλαίσιο, αναδεικνύει σοβαρό ζήτημα στρατηγικής συνέπειας.

Πριν από έναν χρόνο, τα Τμήματα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος εκπόνησαν ολοκληρωμένο Παιδαγωγικό Πλαίσιο, ενταγμένο στο Σχέδιο Ανάκαμψης, το οποίο:

- Προέβλεπε ενιαίο παιδαγωγικό πρόγραμμα για όλους τους Δημοτικούς Σταθμούς
- Ενσωμάτωνε την πρώιμη ανίχνευση σε παιδαγωγικό και όχι ιατροκεντρικό μοντέλο
- Διασφάλιζε διαρκή επιμόρφωση και επιστημονική υποστήριξη
- Οριοθετούσε σαφώς ρόλους και ευθύνες

Το πλαίσιο αυτό δεν υλοποιήθηκε.

Σήμερα, αντί της ενεργοποίησης μιας ολοκληρωμένης δημόσιας στρατηγικής, παρατηρείται:

- Αποσπασματική ενεργοποίηση επιμέρους δράσεων
- Μετατόπιση της πρώιμης ανίχνευσης προς εξωτερικές ή ιδιωτικές δομές
- Ανάθεση αυξημένων ευθυνών στους παιδαγωγούς χωρίς θεσμική κατοχύρωση

Το ερώτημα που τίθεται είναι πλέον πολιτικό και όχι μόνο τεχνικό:

Ποια είναι η εθνική στρατηγική για την Πρώιμη Παιδική Ηλικία;

Επιλέγεται ένα δημόσιο, συνεκτικό και παιδαγωγικά θεμελιωμένο σύστημα πρώιμης παρέμβασης ή η συνέχιση κατακερματισμένων δράσεων χωρίς ενιαίο πλαίσιο και χωρίς αξιοποίηση του ήδη παραχθέντος επιστημονικού έργου;

Η αποσύνδεση της πρώιμης ανίχνευσης από ένα ολοκληρωμένο παιδαγωγικό πρόγραμμα δημιουργεί:

- Ασάφεια ρόλων
- Κίνδυνο μετακύλισης ευθυνών
- Αδυναμία διασφάλισης ποιότητας
- Υποβάθμιση του θεσμικού ρόλου των Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας

Η Πρώιμη Παιδική Ηλικία δεν μπορεί να αποτελεί πεδίο αποσπασματικών ή ευκαιριακών πολιτικών. Απαιτεί μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, θεσμική συνέχεια και σεβασμό στην επιστημονική τεκμηρίωση.

Οποιαδήποτε επιμορφωτική παρέμβαση σε ζητήματα συμπερίληψης παιδιών με ΔΑΦ οφείλει να λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές συνθήκες λειτουργίας των Παιδικών Σταθμών.

Στα νηπιακά τμήματα φιλοξενούνται παιδιά ηλικίας 2,6 έως 4 ετών, με αναλογία 25 παιδιών ανά μία παιδαγωγό και μία βοηθό παιδαγωγού. Σε αυτές τις ηλικίες:

- Πολλά παιδιά δεν έχουν κατακτήσει τον έλεγχο σφικτήρων
- Εμφανίζονται έντονες δυσκολίες άγχους αποχωρισμού και προσαρμογής
- Απαιτείται συνεχής σωματική φροντίδα
- Παρατηρούνται συχνές εκρήξεις συναισθημάτων και δυσκολίες αυτορρύθμισης
- Η προσοχή είναι περιορισμένη και η ανάγκη για σταθερή καθοδήγηση αυξημένη
- Η κοινωνική αλληλεπίδραση βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης
- Η καθημερινή λειτουργία απαιτεί υψηλό βαθμό εξατομίκευσης και συνεχούς παιδαγωγικής υποστήριξης

Υπό αυτές τις συνθήκες, η ένταξη παιδιών στο φάσμα του αυτισμού χωρίς:

- Μείωση αριθμού παιδιών ανά τμήμα
- Παράλληλη εξειδικευμένη υποστήριξη
- Σαφή πρωτόκολλα συνεργασίας με ειδικούς
- Θεσμική πρόβλεψη πρόσθετου προσωπικού

δεν διασφαλίζει ούτε ουσιαστική συμπερίληψη, ούτε ομαλή λειτουργία του τμήματος, ούτε την ψυχοσωματική ανθεκτικότητα των παιδαγωγών.

Επιπλέον, ανακύπτει κρίσιμο ζήτημα παιδαγωγικής επάρκειας και ασφάλειας σε περίπτωση που, στο πλαίσιο της εφαρμογής τέτοιων πολιτικών, μεταφερθεί σταδιακά στους παιδαγωγούς η ευθύνη ανάληψης παιδιών στο φάσμα του αυτισμού χωρίς την ύπαρξη ουσιαστικής, εξειδικευμένης και διαρκούς εκπαίδευσης. Η υποστήριξη παιδιών με ΔΑΦ προϋποθέτει συστηματική επιστημονική κατάρτιση, συνεχή εποπτεία και λειτουργική διεπιστημονική συνεργασία. Η απουσία αυτών των προϋποθέσεων ενδέχεται να δημιουργήσει κινδύνους, τόσο για την ποιότητα της παιδαγωγικής παρέμβασης όσο και για την επαγγελματική και ψυχοσωματική προστασία των παιδαγωγών.

Η συμπερίληψη δεν εξαντλείται στην επιμόρφωση. Απαιτεί δομικές και οργανωτικές παρεμβάσεις. Χωρίς θεσμική ενίσχυση των αναλογιών και των υποστηρικτικών

μηχανισμών, υπάρχει κίνδυνος η επιμόρφωση να λειτουργήσει ως μετακύλιση ευθύνης στους παιδαγωγούς αντί ως ουσιαστική κρατική στήριξη.

Η Πολιτεία οφείλει να αποδείξει ότι η προώθηση της συμπερίληψης αποτελεί στρατηγική επιλογή με βάθος και συνέπεια και όχι αποσπασματική παρέμβαση χωρίς ενίσχυση των δομών.

Ως επιστημονικός και επαγγελματικός φορέας των Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας, θέτουμε τα εξής ερωτήματα:

- Προτίθεται το Υπουργείο να θεσμοθετήσει ενιαίο εθνικό πλαίσιο για τους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς;
- Πώς διασφαλίζεται η θεσμική και νομική θωράκιση των παιδαγωγών όταν καλούνται να αναλάβουν ρόλο πρώιμης ανίχνευσης με τη συμμετοχή ενός μόνο ατόμου από κάθε σταθμό σε επιμόρφωση διάρκειας πέντε ημερών;
- Ποιο είναι το θεσμικό πλαίσιο ευθύνης και λογοδοσίας σε περίπτωση λανθασμένης εκτίμησης ή μη έγκαιρης αναγνώρισης αναγκών;
- Προτίθεται η Πολιτεία να θεσμοθετήσει μείωση αναλογιών παιδιών ανά τμήμα όταν εντάσσονται παιδιά με αυξημένες αναπτυξιακές ανάγκες;
- Υπάρχει πρόβλεψη για παράλληλη εξειδικευμένη υποστήριξη και πρόσθετο προσωπικό όπου απαιτείται;
- Πώς αποτρέπεται η μετακύλιση επιστημονικής και λειτουργικής ευθύνης στους παιδαγωγούς χωρίς αντίστοιχη θεσμική κατοχύρωση και υποστήριξη;
- Με ποιον τρόπο θα αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των επιμορφωτικών παρεμβάσεων σε επίπεδο ποιότητας φροντίδας και συμπερίληψης;
- Ποιος είναι ο σχεδιασμός για διαρκή επιστημονική εποπτεία και υποστήριξη των παιδαγωγών μετά την ολοκλήρωση της επιμόρφωσης;

Η Πρώιμη Παιδική Ηλικία απαιτεί στρατηγική, συνέχεια και σεβασμό στην επιστημονική γνώση.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για ουσιαστικό διάλογο και συνεργασία προς όφελος των παιδιών, των οικογενειών και της ποιότητας των δομών πρώιμης παιδικής ηλικίας.

Μετά τιμής

Το Δ.Σ του Πανελληνίου Συνδέσμου
Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας

Η Πρόεδρος

Προβατά Βασιλική

Ο Γεν. Γραμματέας

Δημούδης Αθανάσιος